ՎԷՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

1863 ՕԳՈՍՏՈՍ 10 — ՀՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ — ՆՈՒՄԷՐՕ 17

Պաղը եսպապը մի-հէմմէյ մէպնի Վարագոմը էշ պո- ֆէնէլէնպէ կի-նէ- նէշը օլո-նամամը պրը։

Մուարիֆ նէզարէթը ճէլիլէսի թարաֆընտան նէշը օլունմագ իւզրէ, ամթի իւզ զէբբ իլան կէօնտէրիլմիշ տիր։

Մուարիֆ վէ նաֆիա նազարէթը ճէլիլէսի միւսթէշարը ֆէրիդանը քիրամ, ֆէզայիլի իթիսամտէն սաատէթլու Տէրվիշ փաշա հազրէթլէրի, սայէյի քէմալաթվայէյի հազրէթը շէհնշահիտէ, նէշրը ասարը մուարիֆ նի, էթը խայրիյէսիյէ թէտէրիսինէ մէմուր պո ուրուլմուշ օլտուղլարը Թիմա տէրսինէ, մահը հալին տօղուզունճու փաղար իրթէսի կիւնի. քէմաֆի իւս սապրգ Տարէֆիւնունտէ քեային տէրսխանէի մախսուստէ սաաթ պէշ պուչուգտա պէտ վէ միւպաշարէթ իտէճէք. վէ տէրսը մէզքիւր հաֆթատա իքի տէֆա օլմագ իւզրէ հէր փաղար իրթէսի վէ ֆէնչէմպէ կիւնլէրի վագթը մէզքիւրտէ թէտրիս օլունաճագ օլմաղլէ, ֆէնը ճէլիլի մէզքիւրուն ճիւմլէյէ վէ խուսուսիյէ էհլը սանայի վէ հարեգէ տէրքեար օլան լուղումու. հագիգէսի ճիհէթիյլէ, տէրսը մէզքիւրտէն իսթիֆատէյէ իսէվահիշքեր օլան զէվաթը մալիւմի օլմագ իչիւն իխթար օլունտու։

ԽԻԼԱՍԱՅԸ ԲՕԼ ԳԱ

Թէլէգրաֆ խաղերլերի։

Փարիս· 1 Օգոստոս։

Ռումա կիւնիւ պէօյիւք տօնանմա օլաճագ տրը։

Ռումա իրթէսի կիւնիւ տախի իմբէրաթօր վիւքէլա վէ սիւֆէրայը գապուլ իտէճէք տիր։ Կօրչագօֆա կէօնտէրիլէճէք նօթալար բազար իրթէսի կիւնիւ կիտէճէք տիր։

Փարիս· 3 Օգոստոս։

Իմբէրաթօր Նափօլէօն պու կիւնքի իճրա օլունաճագ ալայը թէէխիր իթմիշ տիր· միւշարէլէյ, հէր նէ գատար էվվել իյլան օլունմուշ իսէ տէ, վիւքէլա վէ սիւֆէրայը գապուլ իթմէյէճէք տիր։

Փարիս· 4 Օգոստոս,

Սրճագլար սէպէպինտէն նէ ալայ օլտու, վէ նէ տախի տիփլօմաթ թագրմը գապուլ օլունտու։

Լօնտրա· 4 Օգոստոս։

Էվվէլքի կիւն Լէհիսթան հագգընտա պիր ղէնդէ թէճէմմիւ իթտի· վէ մէճլիսին էմէլինի խարիճիյէ նազրընա Կիտիպ անլաթմագ իւզրէ մէմուրլար թային օլունտու։ Լօրտ Ռօն Ռուսէլ Լէհիսթանա սիլահլէ միւտախէլէ թալէպ իտէն պու մուրախասալարը գապուլ իթմէտի։

Լօնտրա· 8 Օգոստոս։

Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրինին կէօնտէրտիյի նօթալար պաշգա պիր շէյ օլմայրագ, իլա շիմտիյէ գատար Լէհիսթան հագգընտա թալէպ իթտիքլէրինի թէքքարլամագտան իսթարէթ տիր։

Վիէննա· 3 Օգոստոս։

Ավսթրիա իմբէրաթօրունուն իթտիյի թէրթիպ իւզրէ, Ալմանիա հիւքիւմտարլարընընն չօղզու, Ֆրանքֆօրթ շէհրինէ կիթմէյէ հազըրլանմագտա տրըլար։ Նալընընդ Իրուսիա գրալը պու մէճլիստէ հազըր պուլունմայաճագտրը, տէյօրլար· զանն օլունուր քի Իրուսիա Ալմանիա իթթիհատընը պրագմայաճագ տրը։

Ֆրանքֆօրթ· 5 Օգոստոս։

Իրուսիա վէ Տանիմարգա գրալլարընտան մատա Ալմանիա հիւքիւմտարլարընընն հէփսի պուրայա մուվասէլէթ իթտիլէր։

Միւպէյիսանը միլլէթ մէճլիսի Ավսթրիա Իմբէրաթօրունու իսթիֆպալ իտիւպ, էհալի տախի քէմնալը բիայէթլէ դապուլ իթմիշ տիր։

Պալատէ մուհարբէր թէլէկրաֆ խապէրլէրինտէն, բօլիթիգայի հազրբ իւզէրինէ ազ չօղ մալիւմաթ քէսպ իտէպիլմիշլիգ տիր։

Խարիս էհալիսի, վէ օնլար իլէ պէրապէր պիւթիւն Եվրօպա, վէ տիւնեանընն հէր քէօշէսինտէ պուլունան էրպապը բօլիթիգա, պիզիմ Խավեար խանը սարաֆլարընա վարանատագ, ազրզլարընը աչմըշ, Ֆրանսա Իմբէրաթօրունուն ալաֆրանկա Օգոստոս 15տէ, եանի կէչէն Ռումա իրթէսի կիւնիւ իրատ իտէճէյի նութգա պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Էվվմը մէկքիւր՝ Իմբէրաթօրու միւշարէլէյհին եէվմը մախսուսու եախօտ եօրթուսու կիւնիւ օլտուղունտան, ուսուլու գատիմէտէն օլտուղու իւզրէ վիւքէլա, վէ սիւֆէրա տէվլէթ թարաֆընտան նէշը օլունան պիր իյլան միճիպինճէ, Իմբէրաթօրուն նէզտինէ վարբպ, բէսմի թէպրիք վէ իզհարը խիւլիւս իճրա իթտիքլէրի սըրատա, Իմբէրաթօր տախի, քէնտի մէմնունիյէթինի պէյան իտիւպ, պիր թադըմ թէշբիֆաթլար արասընտա, բօլիթիգայը հազրբ իւզէրինէ քէնտի էֆքեարընը պէյան իտէճէք պիր գաչ քէլամ տախի ազզընտան դաչբրբրտը։

Պու քէլամլար Իմբէրաթօրուն ազզընտան չընգար չընգմազ, անինտէ զազէթալարա կէչէր իսէ տէ, սէօյլէնէն քէլամլար օվ տերէճէ անլաշըլմազ, վէ տիւրլիւ մանալարա կէօթիւրիւլիւր իտի քի, զազէթալարդն հէր պիրի պիրէր տիւրլիւ մանա վէրիպ, չօգ տէֆա պիրի սուչ միւշահատէ իթտիյի վագթ, տիկէրի տախի մուհարէպէ օլաճագ զանն իտէր իտի։

Պու սէնէ տախի, բօլիթիգանընն պէօյլէ պիր գարանլըգ վագթընտա, հէր քէս մէմուլ իտէր իտի քի Իմբէրաթօրուն նէզանտէն պիր շավգ չընգրպ, պու գարանլըգը տէֆ ու իզալէ իտէր։ Փարիստէ կիւն էվվէլ Իմբէրաթօրուն Օգոստոս 15 տէ վիւքէլայը գապուլ իտէճէյի իյլան օլունմուշ իսէ տէ, Իմբէրաթօր պիր էմրնամէ չընգարրպ իճրա օլունաճագ ալայ ու շէնլիյի թէեխիր իտիւպ, իշ պու բէսմի թէպրիքէ գապուլ իթմէյէճէյինի պէյան իտէրէք, էրպապը բօլիթիգանընն պու իւմիտինի կէլէճէք Օգոստոսա պրագմըշ տրը։

Իմբէրաթօրու միւշարէլէյհին ալայը մէն իթմէսինին սէպէպինի Գոուրէյէ կէլէն պիր թէլէկրաֆնամէ հավալարընն շիտտէթը հէրարէթինէ համլ իտէր իսէ տէ, վիւքէլա վէ սիւֆէրայը, եախօտ քէնտի թասիրլէրի իւզէրինէ Գօրբ դէբըմինդ թադըմինը գապուլ իթմէտիյինին սէպէպի պէյան օլունմամըշ տրը։

Լէհ մատտէսինին պիր նէթիճէյէ գարար վէրիլէմէմէսի, կէօրիւնիւր քի Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրինին իմթիզաճ իտէմէտիյինտէն նէշէթ իթմիշ տիր։ Ինկիլթէրա էհալիսի եախօտ Լէհէ սիլահլէնմիւ տախէլէ իթմէք իսթէյէն թագրմը Ֆրանսա Իմբէրաթօրունա հիւսնիւ թէվէճճիւհլէրի օլուպ, օնու տայիմա մէտհ ու սէնա իթմէքտէ տիրլէր· զանն իտէրլէր քի, հէր Ինկիլթէրա տէվլէթի Ռուսիա իլէ մուհարէպէ իթմէզ իսէ, Ֆրանսա եալընըզ քէնտի պաշընա Լէհլիլերի խէլաս իթմէյէ չալըշաճագ տրը։

Պու էսնատէ Ավսթրիա իլէ Ֆրանսանընն ա-բասը փէք էյի օլուպ, Ինկիլիզլէր իսէ պու մուհապպէթէ հասէա իթմէքտէ տիրլէր, վէ Ինկիլթէրա տէվլէթի Ֆրանսա վէ Ավսթրիայը պու մուհապպէթտէ կէօրտիւքտէ, Ռուսիա իլէ գաթը մուխապէրէ իտիւպ ճէնք իտէմէյէճէյինտէն, կէօնտէրիլէճէք նօթալարա տիւրլիւ մանալար վէրմիշ տիր։

Պիզ զանն իտէրիզ քի Լէհլիլէր պու տէֆա տախի պու իքի պէօյիւք տէվլէթին իմթիզաճ-ըզլըզընա գուրպան կիտէճէքլէր։

Մալիւմ տիր քի Ավսթրիա իմբէրաթօրու պիւթիւն Ալման հիւքիւմտարլարընը Ֆրանքֆօրթա տավէթ իտիւպ, օրատա թէճէմմիւ իտէրէք Ալմանիա իթթիհատընը սուրէթը թանզիմնէ միւպաշարէթ իտէճէք իտիլէր։ Կէօրիւնիւր քի Ֆրանսանընն պու իշտէ տախի փարմաղը օլտուղունտան, պիւթիւն Ալման հիւքիւմտարլարը կէլմիշ իսէլեր տէ, Ինկիլթէրանընն եանմէլերի օլան Բրուսիա վէ Տանիմարգա գրալլարը կէլմէմիշլեր տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պու քէրէ թէշքիլ օլունան Պօսնա Էրէնի փաղարը սանճաղը մութասարրֆլըղը Իսլամիա գայմագամը սապրգ սաատէթլու Մահմուտ փաշա հազրէթլէրինէ,

Իսլամիա գայմագամլըղը Էնգարէ գայմագամը սապրգ, սաատէթլու Ալի Ռիզա փաշա հազրէթլէրինէ,

Վէսթահէա գայմագամլըղը Վէսանկրը գայմագամը սապրգ, միրիմիրանտէն սաատէթլու Ապտիւլհալիմ փաշայէ,

Վէանկրը գայմագամլըղը բիւթպէյի սաղլամ էսկապընտան բիֆաթլու Բաքի պէյ էֆէնտիյէ իհալէ վէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

— Պահրիյէ մէճլիսինին պու իրատէյի սէնիյէի ճէնապը միւլիքանէ, թանզիմ հիյէթիյլէ էգսամը սալիսէյէ թաքսիմի ճիհէթիյլէ մէճլիսի մէզքիւրէ թային պույրուլան ազանընն էսամիսի տիր։

Գատիուտանէի սապրգ միրիլիվա սաատէթլու Հաճի Էսիմ փաշա։

Լօհտէսինէ միրիլիվալըգ բիւթպէսի թէվճիհյէլ, մէմուրիյէթը ասլիսի իւզէրինտէ գալմագ իւզրէ, թէբսանէի ամիրէ ֆապրիգալէրի նազրը սաատէթլու Օէհնի փաշա։

Ինշայիյէ միրալայլարընտանիզզէթլու Մուխթար պէյ էֆէնտի։

Սապրգ Մուխպիրի Սուրուր սիվարիսի գայմագամ իզզէթլու Հիւսէյին պէյ։

Ասքերի պահրիյէ պին պաշըլարընտան օլուպ՝ էօհտէսինէ գայմագամլըգ բիւթպէսի թէվճիհ պույրուլան իզզէթլու Իսմայիլ պէյ։

Միւմայիլէյհիւմին չէնտ կիւն ագտէմ թէրսանէճէ մէմուրիյէթլէրի իճրա գրլընըպ, փաղար կիւնիւ պապը ալիտէ մէմուրիյէթլէրի իճրա պույրուլան տիկէր ազա իլէ, բիւթպէլերի թէրֆի գրլընան պազը բուէսայը էգլամը պահրիյէ վէ զապթան վէ քէթէպէնինտան տախի էսամիսի պէր վէճհը աթի թէրգիմ օլունմուշ տուր։

Մէմուրիյէթը ասլիսի իւզէրինտէ գալմագ իւզրէ, պահրիյէ մէքթուպճիսի սաատէթլու Մէհէմմէտ Ալի էֆէնտի պահրիյէ մէճլիսի ազալըղընա։

Արմուրիյէթը ալլիսի իզէրինտէ գալմագ իւզրէ, պահրիյէ մէճլիսի պաշ քեաթիպի սաատէթլու Իզզէթ էֆէնտինին էօհտէսինէ բիւթպէյի էվվէլի սընֆը սանիսի թէվֆիհիյլէ, մէճլիսի մէզքիւր ազալըզընա։

Պահրիյէ էվրագ միւտիրի իզզէթլու Ինհմէտ էֆէնտի էօհտէսինէ բիւթպէյի սանիյէ միւթէմայիզի թէվֆիհիյլէ, մէճլիս պաշ քեաթիպի մուավինլիյինէ։

Բիւթպէյի սանիյէ էօհապընան, մէճլիս միճմէյիզի իզզէթլու Հաֆրզ էֆէնտի, մէճլիսի մէզքիւր պահրիյէ գըսմը միւմէյիզլիյինէ։

Մէճլիսի մէզքիւր գալէմի խիւլաֆասընան Բէֆիզ էֆէնտինին էօհտէսինէ բիւթպէյի բանիյէ թէվֆիհիյլէ, նիզամ գըսմը միւմէյիզ լիյինէ։

Մէքթուպի օտասըմիւմէյիզլէրինտէն բիֆաթլու Ալի պէյ՝ մէճլիսի մէզքիւր լէվազիմ գըսմը միւմէյիզ լիյինէ։

Մէճլիսի մէզքիւր քէթէպէսինտէն Ֆէյզի վէ Նուրէտտին վէ Իպրահիմ էֆէնտիլէրին էօհտէլէրինէ բիւթպէյի բասպիյէ թէվֆիհիյլէ, մէճլիսի մէզպուր գրաաթ էվրագ մէմուրիյէթինէ թային պույրուլմուշ տուր։

Սէյիր էելմը պոհրէյէ մէմուրլէրինդէն բի-նիպէլէրէ նէրջի պույրուլան ալվաֆ։

Ասքերի պահրիյէ եօգլամաճըսը իզզէթլու Օսման էֆէնտիյէ բիւթպէյի սանիյէ սընֆը էվվէլ միւթէմայիզի,

Պահրիյէ մէճլիսի պաշ քեաթիպի մուավինի տալրգ իզզէթլու Իսթիզ էֆէնտիյէ, մէքթուպիի պահրիյէ մուավինլիյիլէ, բիւթպէյի սանիյէ սընֆը էվվէլ միւթէմայիզի,

Մէքթուպիյի պահրիյէ միւմէյիզլէրինտէն՝ Հաճի Սալիհ էֆէնտինին պահրիյէ քեթուպէթի նամինէ թահվիլ օլունան էվրագ միւտիրլիյինէ թահվիլ մէմուրիյէթիյլէ էօհտէսինէ բիւթպէյի սանիյէ սընֆը սանիսի,

Վէզնէտար պաշը Ֆէյզի պէյէ բիւթպէյի սալիսէ,

Մէճլիսի պահրիյէ քէթէպէսինտէն Պէհլիւլ վէ Սրտգի վէ Ալի վէ Տէրվիշ վէ Ակհահ էֆէնտիլէրէ տիվանի հիւմայուն խէվաճալըզը թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

— Խաթրօնա սաատէթլու Իշհէմ փաշանին էօհտէսինէ գափուսանէլիք մէմուրի յէթի ըէֆիյէսի թէվֆիհ,

Ասքերի պահրիյէ պինպաշըլարընան Օսման պէյին էօհտէսինէ գայմագամըզ բիւթպէսի թէվֆիհիյլէ, Իզմիտ թէրբանէսի մէմուրիյէթինէ թային պույրուլմուշ տուր։

—Իշպու սալը կիւնիւ Ամթրիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրինին եօրթուսու օլտուղունտան, Ալը բէօշքիւ փիշկեսհրնտա պուլունան գաբաղշ կէմիսի տոնաթըլըպ թօփ աթըլմըշտըր։

— Փոսթա նիզամաթ վէ մուամէլաթը հէր տէվլէթ վէ հիւքիւմէթտէ եէքտիկէրինէ մուղայիր օլմասը, մուխապէրաթը ումումիյէնին սիրաաթը մաթլուպէտէ ճէրեանընա մանի օլտուղունտան, տիւէլը մէվճուտէ մէմուրլէրինտէն միւրէքքէպ օլարագ պիր գօնֆէրանս թէշքիլիյլէ, անտէ փոսթա մուամէլաթ վէ միւգթազիյաթընին պիլ միւզաքէրէ, տիւնիանընն հէր թարաֆընտա մէրի վէ միւթէպէր օլմագ իւզրէ պիր սուրէթը ումումի յէ յէ վազը, կէչէն սէնէ Ամէրիգա ճիւմհուրու շիմալիսի թարաֆընտան Իզմիրա տէվլէթլէրինէ թէբլիգ օլունմուշ, վէ պու գօնֆէրանս իչինա պիր մէմուր թայինի հադգընտա, թարաֆը սալթանաթը սէնի յէ յէ արզը իլթիմաս գըլընմըշ իտի յի 257 նումէրօլու նուսխէմիզտէ եազըլմըշ իտի։

Մուախարէնիշ պու գօմիսիօն հէր թարաֆտան օլանան մուինֆագաթ վէճհլէ, փարիստէ, վէ Ֆրանսա գօմիսէրինին թահթը ըիյասէթինտէ թէճէմմիզ իտերէք, միւզաքէրաթը լազըմէյ պու տէֆա նիհայէթ վէրիլմիշ, վէ անճագ ճանիպի տէվլէթը ալիյէտէն պիր մէմուր կէօնտէրիլմէտիյինտէն գօնֆէրանսըն միւզաքէրաթընը հավի օլան Ամէճմուայի մաթպուէտէն պիր նուսխէսի ըէյիսի մուամյիլէյհ թարաֆընտան փոսթախանէի ամիրէ իտարէսինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

Թ. Է.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ • Ֆրանսիա հազրէթլէրի Ալամանեայա կիտիւպ, ալաֆրանկա Սեպտեմբերին սէքիզինէ գատար օրատա գալաճագմըշ։

— Մուգատտէմա Կարիպալտի կիւրիւհինտէն օլուպ, մուախարէն Լաֆտրատա Լէհիսթանընն իտարէյի միլիյէսի թարաֆընտան ասքէր թահրիրինէ իճթիսաը իտէն Ալիքէտ Իյլ նամ քիմէնէ, պու տէֆա Ռուսիա գօնսօլոսու թարաֆընտան, մէմալիքի էճնէպիյէտէ ասքէր թահրիրի հուգուգու միլլիյէ գայտէսինէ մուղայիր օլտուղու պէյան օլունարագ, մէրգում թէվֆիֆ գըլընմըշ տըր։

Ռուսիա • Խարիճիյէ վէքիլի Բրէնս Կորչագօֆ, պունդան ադտէմ Ինկիլթէրա, Ֆրանսա վէ Ամէրիկա տէվլէթլէրինին Լէհ հազգընա վէրտիքլէրի նօթալարը ճէվապընը հաղըպ կէօնտէրտիքտէ, անլէրին Իվլօփատա հիւսնիւ դապուլ օլմատըղընը կէօրիւպ, պու տէֆա վէրտիյի ճէվապընի իյդահը մագամընտա, միւշարէլէյհ թարաֆընտան Խարիստէ մուգիմ Ռուսիա սէֆիրինէ սուրէթը բէսմիյէտէ օլմայարագ, Յուլիս 18 թարիխիյլէ պիր գըթա թահրիրաթ կէօնտէրմիշ օլտուղու։ Ժ-ռնալ դը ֆէն Ինֆորմէ ղազէթասընտա իշար օլունտուգտան սօնկրա, թահրիրաթը մէզքիւրէնին սուրէթի տախի այնի իլէ տերճ օլունմուշ տուր։

Իշ պու թահրիրաթ զայէթ ուզուն վէ մուֆասսալ եազըլմըշ օլտուղունտան, օնու թէրճիւմէ իտիւպ ղազէթամըզա տէրճ իթմէքլազըմ կէլսէ, պէլքի պիւթիւն վարագամըզը տօլտուրաճաղընտան, վէ պու իսէ միւշթէրիլէրիմիզէ հէր սընրֆընը խօշնուտ իտէմէյէճէյինտէն, թահրիրաթը մէզքիւրէնին նէշրինտէն սարֆը նազար գըլընըպ, եալընըզ խիւլասայը մաէլի պէր վէհճ տրի տէրճ օլունմուշ տուր։

Բրէնս Կորչագօֆ, սէֆիրի մուամյիլէյհին Յուլիս 13թարիխի իլէ կէօնտէրտիյի մէքթիւպի իմբէրաթօրա թագտիմ իթմէք իւզրէ Ֆինլանտիյայա կէօնտէրտիյինի, վէ թահրիրաթը մէզքիւրէնին իմբէրաթօրու միւշարէլէյհին իւզրինէ նէ թէէսիրաթը օլաճաղընը պիլմէտիյինի պէյան իթտիքտէն սօնկրա, շու վէճհ իլէ թէքէլլիմ տէվամ իտէր։

« Միւսիւ Տրուէն տը Լուիս զանն իտէր քի պիզիմ թահրիրաթըմըզ, թէքլիֆ օլունան ալթը մատտէյի գապուլ իտէր կիպի կէօրիւնիւրիսէտէ, անլէրի տայիմա ըէտա ու ճէրհ իթմէքտէ տիր։

«Պիզիմ թահրիրաթըմըզա իսէ թէքլիֆ օլունան մատտէլէրին էքսէրիսի վէրիլմիշ օլտուղու պէյան գըլընմըշ տըր։

«Ֆէսատը չըդարանլար խալգը այագլանըրը-մադ իչուն իսլահաթը պէհանէ իթմէքտէ տիրլէր, վէ էճնէպը միւտախէլէսի սայէսինտէ թէմամիյլէ իսթիգլալիյէթ քէսպ իտէճէքլէրի իւմիտինտէ օլտուգլարընտան, Ռուսիա տէվլէթի իշ պու էսաս սայըլան ալթը մատտէյի գապուլ իթմէսէ պիլէ, Լէհլիլէր գանաաթ իմմէյէճէքլէր տիր։

«Միւքատրմըզը խալիսանէ պէյան իթմիշիզ տիր։ Պու ալթը մատտէ՝ Լէհիսթանտէ ասայիշ ու իսթիրահէթը ամմէ եէրինէ կէլտիրտէն սօնկրա, ֆիլիլէն իճրա օլունաճագ տըր։

«Միւսիւ Տրուէն տը Լուիս՝ մէմալիքի էճնէպիյէտէ ֆէսատ վիրէն ատէմլէրին էքսիք օլմատըղընը պահս իթտիյիմիզտէ, զանն իթմիշ քի պիզ Ֆրանսա տէվլէթինի թաշլամագ իսթէմիշիզ, լաքին պէօյլէ պիր նիյէթ հաթրըմըզտան պիլէ կէչմէմիշ տիր։

«Պիզ ինանըրըզ քի պու ֆէսատլարը Ֆրանսա տէվլէթի կէօրտիւքտէ իֆրաթ թէէսիւֆ իտէր։ Հէր նէ գատար պու ֆէսատլար Ֆրանսա տէվլէթինին պայիսի մէնֆուրու իսէտէ, շուրբասը տախի փէք սահիհ տիր քի, Իվլօփատա պունլար մէվճուտ օլուպ, պիր պուշլըճա մէրքէզի տախի Խարիս շէհրի տիր։

«Պու ֆէսատաթ՝ Լէհիսթանտա աթէշը իսթիլալը ալէվլէնտիրմէքտէն մատտա, ֆիլիլէն տախի զօրպալարա եարտըմ իթմէքտէ տիր։

«Իշրպապը իսթիլալը էլինէ սիլահ ալմասը պաշը նիզամաթը խաթիհսալի իչուն օլմայրպ, Լէհիսթանը 1772 սէնէսինտէքի հուտուտլերլէ թէճարիտ իթմէք էֆքարընտա օլտուգլարընը ալէնէն իյլան իթտիքտէն սօնկրա, Իվլօփա ղազէթալէրինին գուլլանտըղը լիսան տախի պունլարընն շէվգ ու ղայրէթինի աբթըմագտա տըր, վէ իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, էհլը իսթիլալ խարիճտէն մուայէնէթ կէօրմէք իւմիտինտէ պուլունտուղունտան, սիլահը էլտէն պրագմատագտա տըր տէմիշ իտիք։

«Պիւթարէքէ պահսընա կէլինճէ, էվվէլքի տէտիյիմիզտէն այրըլամայըզ, նիչէ քի Լէհիսթանտա իսթիլալ վար, միւթարէքէ տախի մուհալը գապիլտէն տիր, միւթարէքէ օլմագ իչուն եա էհլը իսթիլալ սիլահը էլտէն պրագմալը, վէ եա տախի Ռուսիա տէվլէթի Լէհիսթանտա օլան հուգուգունու թէրքը իթմէլի։

«Պէ Միհէնա ահտնամէսինին ահքեամընա-բիայէթը քեամիլէմիզ օլտուղու իչուն, քիւշատ օլունաճագ գօնֆէրանսա եալընըզ Ռուսիա վէ Ամէրիկա տէվլէթլէրինտէն մուրախասա պուլունմասընը իտտաա իթմէքտէիզ։

«Թահրիրաթըմըզտան նէ իսթիհզա վէ նէտէ թէհտիտ մանասը չըգըպ, եալընըզ խալէլ կէլէն նամուսսումուզուն տիւզէլմէսինէ տայիր պիր դաշ քէլամ սէօյլէնմիշ իսէ տէ, անլէրին տախի ֆէնա ֆիքրլէրէ կէօթիւրիւլմէսինէ թէէսիւֆ իտէրիզ։

«Հագգըմըզտա իճրա օլան պու գատար թէատտիյաթ իւզէրինէ թէպաամըզընն շնտէթը էֆքարընը թէսքին իթմէք պիզէ փէք միւշքիլ տիր, էօյլէ զանն իտէրիզ քի տէվլէթլէր մապէյնտէ սուլհ ու սալահ իւզրէ պիր իթթիֆագ հասըլ իթմէք իչուն էլտէն կէլէն ղայրէթի տիրիզ իթմէտիք, վէ զանն էտէրիզ քի Ֆրանսա տէվլէթի տախի պու արզուտէ տիր։

Բրէնս Կորչագոֆուն՝ իշ պու թահրիրաթը՝ Իվլօփա էհալիսինին շնտէթը էֆքարընը թէսքին իթմէտիքտէն մատտա, տահա պէթթէր ալէվլէնտիրմէյէ պիր վէսիլէ օլմուշ տուր։

Բրէնսը միշարէլէյհին տէրուսի թահրիրաթտա զէքր էթտիղի իւզրէ, Ռուսիա էհալիսի հագգինէթ Իվլօփալըլար՝ գատար վէ պէլքիմ օնլարտան զիյատէ, Լէհ մատտէսի հագգընտա էճնէպի միւտախէլէսի կիրտիյինէ էֆքարալանմըշ տըր։

Բէթէրսպուրկտա աշնիա վէ միւպէյիսանը միլլէթ թարաֆընտան պիր մազպաթա թէրթիպ օլունուպ Իմբէրաթօրա վէրիլմիշ տիր • մէրգուման պու մազպաթա իլէ Իմբէրաթօրու միշարէլէյհինինէ իթմիշլէր տիր քի, պու իշուղրունա ֆէտայի ճան էթմէքլիյէ հազը տըրլար։ Պու եօլտա պիր արզըհալ տախի Մոսգվա վէ Օտէսա էհալիսի թարաֆընտան իմզա օլունուպ, Իմբէրաթօրու միշարէլէյհէթագտիմ օլունմուշ տուր։

Ղազէթալար տախի Իվլօփա տէվլէթլէրի հագգընտա պիր ֆէնա ազըզ գուլլանմագտէ տիրլէր, վէ Իվլօփա ղազէթալէրի Ռուսիա էհալիսինին էֆքարընը թէշքիտ իթմէքտէ օլտուղի կիպի, պու կիւնլէրտէ Ռուս ղազէթալարը տախի Իվլօփալըլարը գըզըշտըրմայա պաշլամըշլարտըր։

Պունլարտան Մոսգվա շէհրինտէ թապ ունէը օլունան Ինվալիտ Ի-ս ղազէթասը շու վէճհ իլէ եազմըշ տըր։

« Բրէնս Կորչագոֆուն իւչ տէվլէթլէրէ վէր-

տիյի ճեվապլար Պօսգվա Էհալիսինին հեր սը-նըգը պէյնինտէ աղբրը մէրթէպէ պիր հիւսնիւ թէէսիր հասըլ իթմիշ տիր։ Այ ֆաթթա կէ-ջէնլէրտէ վուգու պուլան պիր զիյաֆէթտէ, պու պապտէ հուսուլէ կէլէն պիր միւզաքէրաթ-տէն սօնկրա, իմբէրաթօր վէ բրէնսը միւշարէլէ-հին աղգընա պատէլէր նուշ օլմէնմուշ տուր։

«Պու զիյաֆէթտէ ոգուլունանլար թարա-ֆընատան, Իրէնսը միւշարէլէյհ, Ռուսիա միւ-լէթինին էֆքեարընը լայզըլյա պէյան իթտի-յի իշիւն, վէ տէվլէթին շան ու նամուսունա մուաֆըզ պիր հարաքէթտէ պուլունտուղու ի-շիւն, պիր թէշէքքիւրնամէ կէօնտէրիլ միշտիր։ Միւշարէլէյհ տախի պունլարա ճեվապ վէրիպ, քէնտի շիւքրանիյէթինի պէյան իթտիքտէն սօնկրա, կէօնտէրտիքլէրի թահրիրաթը Իմբէ-բաթօրա թադտիմ իտիւպ, էհալի իլէ Իմբէրա-թօր պէյնինտէ պէջլէ պիր հիւսնիւ էֆքեարա թէրճիման օլտուղու իշիւն, քէնտինէ մէսուտ ատտ իթմիշ տիր։

«Այէր իւշտեվլէթլէր, իշ պու իտտիա իթ-տիքլէրի թէբլիֆաթա տէվամ իտէրլէր իսէ, մուհարէպէտէն պաշգա պիր նէթիճէ հասըլ օլ-մատըղընատան, մէքուլիյէթի տախի քէնտիլէրինէ այտա տիր։

«Ռուսիատէվլէթի Էհլիլէրէ հեր տիւրլիւ իմ-թիազաթը վիրմէյէ հազըր տը։ Ֆագաթ Էհլի-լէր պու իմթիյազաթը թահսիլ իթմէք իշիւն պիլմէլի տիրլէր քի, իմբէրաթօր պունլարը քէն-տի հիւսնի իրատէթի իլէ իթա իթմիշ տիր, վէ պունտան մատա մուգատէմա Էհլիթանտէն այ-ըրըմըշ օլան էյալէթլէր հագգընա հեր տիւ-ըլիւ իտտաատան ֆարիղ կէլմէլիտիրլէր։

«Տիվէլը էճնէպիյէ պիզիմ մէվատը տախի-լիյէմիզէ գարըշըրգճա, Էհլիլէր հիչ պիր շէ-յէ նայիլ օլամազ, պէօյլէ պիր միւտախէլէնին խաթըրատան կէչմէսի պիլէ։ Ռուսիանըն շա-նընա խալէլ կէթիրիր։ Այ Ռուսիանըն շանընա զէրրէ գատար խալէլ կէլտիքտէ, հիչ պիր Ռուս թէհամմիւլ իտէմէզ։ տէվլէթիմիզ պու միւտա-խէլէյի ճէրհ իտիւպ, հիչ պիր մանի տախի, օնու պու իտտաատան ֆարիղ իտէմէզ։

«Ռուսիա տէվլէթի, քէնտինէ խաս օլան ու-մուրա, Եվրօփա տէվլէթլէրինին միւտախէլէ իթմէսինէ հիչ պիր վէճհլէ միւսաատէ իտէմէզ, վէ պիրլէր քի էրզաղը ֆէնատըն ինատ ու ըս-ըարլէրի, խարիճտէն ումուուգլարը մուավէնէթ-տէն նէշաթ իթմիշ տիր։

«Այէր պու իւմիտ օլմամըշ օլայըտը, ֆէնատը պիզ չօգտան տէֆ իտէրտիք։ Տիվէլը էճնէպի-յէնին մէյտանա գօյտուղու թէբլիֆաթ՝ իլէ-րուտէ Էհ իշլէրինէ միւտախէլէ իթմէյէ պիր աչբգ գափու պրագտրը իշիւն, պէօյիւք թէհ-լիքէլէր փէյտա իթմիշ տիր։

«Այ Եվրօփա տէվլէթլէրինին, քէնտի մէնֆա-աթլարընը մուհաֆաղա իտիւպտէ, պիզիմ նա-մուսումուզու այագ ալթընա ալտրգլարը իշիւն, օլան թէբլիֆաթը ըէտ իթմէք՝ տէվլէթիմիզին վէզայիֆինտէն տիր։

Ռբէնս Կօրչագօֆ Եվրօփա տէվլէթլէրի նէզտինտէ պուլունան պիւթիւն Ռուսիա էլչիլէրինէ պիրեր թահրիրաթ կէօնտէրիպ, Էհ արքեպիսկոպոս Ռօնսէյնէօր Ֆէլիսքինին Ռէթէրսպուրկա ճէլպ օլունտուղունուն իւզէրինէ պահս իտիւպ, միւմայիլէյհ մէզհէպի ալաթ իտէրէք բօլիթիգա իշլէրինէ միւտախէլէ իթտիյի, վէ սայըր նապէճա հարէքէթլէրի իշիւն, պիր վագթ Սաչինօ նամ գրալ սէրայընտա թէվգիֆ դըլընճաղը պէյան օլունմուշ տուր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԼԻՅԷ

Պունտան ադտէմ պէյան օլունտուղու վէճհլէ Իսթանպօլ վէ էթրաֆ քէօյլէրտէ քիլիսէ ճէմիյէթլէրինին (Թաղական Խորհուրդ) էմրը ինթիխապընա մուպաշըրէթ օլունուպ, նէթիճէ-սի ալընմըշ իսի։

Կէչէն Հոգմա կիւնիւ Պալաթատա վադի Ս. Լուսաւորիչ քիլիսէսինտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ, իսարէի միլլէյ միւխթէլիֆ մէճլիս ա-զալարը, վէ Գանունունամէյի միլլէյմիզին իճրա-սընա միւպաշըր թային օլունան գօմիսիօն ազա-լարը վէ եէնի ինթիխապ օլունան քիլիսէ ճէմի-յէթլէրինին ըէյիսլէրի, Փանթրիք գայմագամ Ֆազլիէթլու Ստեփան Եպիսկոպոսուն զիյրի ռի-յասէթինտէ թէճէմմիւ իթմէյէ տավէթ օլու-նուպ, վէ քիլիսէ ճէմիյէթլէրի տախի, հեր պի-րի քէնտու մահալլէսինտէ միլլէթ վէքիլլէրի-նին հագգը ինթիխապընա նայիլիյէթի օլանլէ-րի թէրթիպ իտիւպ՝ էսամէսինի կէօնտէրմիշ օլ-մաղլէ, հէվմը մէզբիւրտէ, իշպու մէճլիստէ հիսապ օլունուպ՝ Իսթանպօլ վէ էթրաֆ քէօյ-լէրտէ իշպու ինթիխապա նայիլ օլապիլէճէք, եալընըզ 3 600 քիշի պուլունուպ, վէ պունլարըն ընսֆը իսէ քէնտու տէյունլէրի օլան 75 զուրուշ-ու քեամիլէն էտտա իթմիշ օլսուգլարընտան, վէ 3,600 քիշիյէ 80 միլլէթ վէքիլի թագսիմ օլուն-տուգտա, հեր 45 քիշինին պիր վէքիլ ինթի-խապ իթմէյէ հագգը թէպէյիւն իթմիշ օլուպ, հեր պիր մահալլէյէ զիյրտէ մուհարրէր օլան էսամի միճիպլինճէ վէքիլլէր ինթիխապ իթմէյէ փուսուլտալար թէվզի օլունմուշ տուր։

Գումգափու (Մայր եկեղեցի)	13
Կէտիք փաշա	4
Եէնի Գափու	4
Սամաթիա	10
Գարըք Գափու վէ Եէնի մահալլէ .	2
Թօփ Գափու	1
Պալաթ վէ Գարա կէօմրիւք . .	5
Այյուպ	1
Հաս քէօյ	6
Պէյօղլու վէ Գասըմ փաշա . .	10
Պէշիկ թաշ	4
Օրթա քէօյ	5
Գուրու չէշմէ	1
Հիսար վէ Պօյաճը քէօյ . .	1
Սթէնեա վէ Եէնի քէօյ . . .	1
Պէյքօզ վէ Պալաթա . . .	1
Գուզղունճուգ վէ Իճատիյէ . .	2
Իէսքիւտար Սէլամիյէ . . .	4
„ Եէնի մահալլէ . .	4
Գատը քէօյ վէ Գանտիլլի . .	2
	81

Պալատէ մուհարրէր օլան էսամիյի հեր նէ գատար պիր միւթէպէր մահալլէն ալմըշ իսէք տէ, պունլարըն եէքիւնի 80 օլաճաղէքէն 81 օլ-տուղունտան, գանդը մահալլէտէն պիր միլլէթ վէքիլինիզ թէնզիլ օլմասը լազըմ կէլէճէյինի, վէ պու եաղլըշը տօղրուլթմասընը եինէ օնլարա իհալէ իտէրիզ։

Ամէնի ումումինին ճիսմանի ազալարը պու սուրէթլէ եազընտա ինթիխապ օլունապիլէճէ-յինտէն, բուհանի ազալարընըն թէրթիպի իշիւն տախի իշտիրիշլէ նէզարէն իշ պու Օգոստոս 11 ֆազար կիւնիւ Այր եկեղեցիտէ պիր բուհանի մէճլիս թէճէմմիւ իտիւպ, էմր ինթիխապընա մուպաշըրէթ օլունաճագմըշ։

Պէյօղլունտա քիւչատ օլունան քիլիսէ ճէմի-յէթի հագգընտա օլան մուարազալարա հալա տէ-վամ օլունմագտէ տիր։ Այնը ֆէսատ՝ ճէմիյէ-թի մէզբիւրէնին ազալարընտան պիրիսինի ի-թէմէսիքլէրինտէն, ամը իթրաճ իթմէք իսթէ-ֆշլէր իսէ տէ, միլլէթին ըէյի իլէ ինթիխապ օ-լան պիր քիմսէյի քէնտի մէմուրէթինտէն ազ-իթմէք միւմքին օլամայաճաղընտան, էվվէլ էմ-տէ սուրէթը ինթիխապ հագգընտա տիւրլիւ մա-նալար վէրմիշ իսէլէր տէ, նիհայէթ Պալաթա-տա թէճէմմիւ իտէն միւպաշըր գօմիսիօն հուզու-րունտա իգրար իթմիշլէր քի քէնտիլէրինին իշ պու ինթիխապ հագգընտա պիր տէյճէքլէ-րի օլմայըպ, եալընըզ մէրգումու քիլիսէ ճէմի-յէթինտէ կէօրմէք իսթէմէսիքլէրինտէն՝ իշ պու խապասաթէ իճթիսար իթմիշլէր տիր։ Այ ազա-յը միւմայիլէյհ հագգընտա, էօյլէ իֆթիրալէր ազվ իթմիշլէր տիր քի, հիչ քիմսէ ինանմազ քի Այրմէնի միլլէթինտէ պու տէրէճէ այչագ-լըզա իրթիքապ իտէն էշխաս պուլունուպ, պիր միւթէպէր վէ զայրէթքէշ զաթըն նամուսունու քիրլէթմէյէ չալըշընալար։

—Այվէրէքլի վէ Ֆէնէսէլլիէրտէն միւրէք քէպ օ-լուպ, պիր գաչ սէնէտէն պէրու տէվամ իտիւպ էֆէյիճէ իլէրլէմիշ օլան Այրիպոլիական ընկերու-թիւնուն, իշ պու Սեպտեմբեր 1 տէ Հասքէօյտէ վագի Գարաղաճ սահրասընտա պիր զիյաֆէթ թէրթիպ իթտիյի իշիտիլմիշ տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Պապը վալյը զաղնէյէրէն դէրիա էլմախ ապէր պիր։

Իսկիւտար սաքինլէրինտէն խասսա պիրինճի օրտուլի հիմայունու թօփճու միրալայը իզզէթ-լու Հաճի Այմին պէյին հալիլէսի հանըմ, Թաշ գասապ գուրպինտէ միրալայ իզզէթլու Իպրա-հիմ պէյին խանէսինտէ պուլունան վալիտէսիյ-լէ կէօրիւշմէք իւզրէ կիտէճէյինտէն, վէ զէվճի միւմայիլէյհ տախի ախշամ օրայա կէլէճէյին-տէն, քէնտու խանէլէրինտէ պուլունան եիւզ էլ-լի պին զուրուշ գրյմէթլի միւճէվհէրթ իլէ զէվճի միւմայիլէյհին նուգուտու մէվճուտէսի-նի, վէ էհամը ճէտիտէ էվրագընը պիր քէպիր չանթա տէրունինէ վազիյլէ եանընա ալմըշ, վէ իբի ճարբէյէոիյլէ գօմշուլարընտան պիր գատըն, վէ մէրգումէնին սայիր քէրիմէսի պէրապէր օլա-րագ՝ Իսքիւտարտէն Իսթանպօլա կէլմիշ օլմա-լէրիյլէ, միւմայիլէյհ Իպրահիմ պէյին գօնա-ղընտան կէօնտէրիլմիշ օլան արապայա բաքիպէն Թաշ գասապա տօղրու կիտէր իբէն, Լալէլիյէ վարտրգլարընտա, հանըմ միւմայիլէյհանըն միւպթէլա օլտուղու սրթմա իշլէթի քէմալը տէ-րէճէ իզթիրապ վէրմիշ, վէ մէզբիւր չանթայը գարշըսընտա թահսիլանըն իւսթիւնտէ գօյմուշ օլ-տուղի հալտէ, Թաշ գասապ թարիգի գալտը-ըրմիլարը պօղուգ օլտուղունտան, վէ կիտէրքէն պիր էօբիւգ արապայընա չանթարը գարշըսընտան, արա-պանըն գափուսու պիր գաչ տէֆա աչըլըպ գա-փանմըշ, վէ հանըմը միւմայիլէյհա պիզայէթը միւզթիրապէ օլտուղի հալտէ, խանէյի մէզբիւ-րէ վարմըշ օլմաղլէ, իչէրուէ կիրիլուպ, արա-պատան ինտիքլէրինտէ, մէզբիւր չանթայը պու-լամատըգլարը կիպի, հիչ պիրիսի նէ սուրէթ-լէ զայ օլտուղունու, վէ արապանըն գափուսուն-ատան տիւշտիւյինիւ կէօրմէտիքլէրինտէն, ճիմ-լէսի շաշըրըպ գալմըշ, վէ տէրհալ Թօփգա-փուցա գատար տէլլալլէր չաղրտրլարագ, պիր շէյ զուհուր իթմէմիշ օլուպ, անճագ խանէի մէզբիւր ճիվարընտա քեային չէշմէտէն սագ Մուսթաֆա նամ քիմէսնէ սու ալըպ ս ճիվար-տա պիր խանէյէ կէօթիւրմէքտէ իբէն, արապա-նըն եանընտա վէ խրտմէթքար գրյաֆէթինտէ պիրիսի կիթմէքտէ պուլունտուղունու, վէ օլ վա-գըթ արապատան տիւշմիւշ օլան չանթայը ալըպ եինէ արապանըն եանընտան այրըլմատըղըն-տան, մէրգումու քէնտի ատէմլէրինտէն զանն ի-տէրէք, հանրընա պիր շէյ կէլմէյիպ, քէնտու իշինէ կիթմիշ օլտուղունու սէօյլէմէսի իւզէրինէ մէզբիւր չանթանըն չալընտրը անպաշըլմըշ օլ-մաղլէ, միւմայիլէյհ Այմին պէյ սուրէթը հալի պապը վալայը զապթիյէյէ իհապար էյլէմիշ, վէ քէյֆիյէթ մէճլիսի թահգիգատչի միւսթանթիգի էվվէլ ֆիւթուվէթլու Մէհէմմէտ Ֆազմի էֆէնիյէ հէվալէ գըլընմըշ օլտուղունտան, էվվէլա մէրգում սագ Մուսթաֆա, վէ Թօփգա-փու սաքինլէրինտէն մէրգումուն չանթայը ալ-տրղընը կէօրտիւյիւ թէպաս գըլըգը ատէմին շէ-քըլ ու գրյաֆէթինէ միշլապէ պաղը քիմէսնէ ճէլպ օլունարագ, թէտվիգաթը իսթինթագիյէ-լէրինին իճրասընտա պաղը մէրթէպէ շիւպհէյի տավէթ իտէր իմարէլէր հիս օլունմուշ իսէ տէ,

էշեայը զայէտէն իւզէրինէ պիր շէյ չըգմամըշ վէ քէնտիլէրի տախի սուրէթը ինքեարտէ պուլունմուշ օլուպ, հալ պու քի, մէրգումի սագա Մուսթաֆա եէրտէն ալընտըղընը կէօրմիշ իսկ տէ, կէօզլէրի պիր ազ պօզուգ օլտուղունտան էլան ատէմի լայըգըյըլա թէշլիս իտէմէյիպ, պունուն իւզէրինէ խաֆի վէ ճէլի թահգիգաթ վէ թէտգիգաթը լազըմէյ թէշէպպիւս օլունտուղու սըրատա, թօփ գափու սաքինլէրինտէն վէ էրմէնի միլլէթինտէն Գէորգ, վէ գըզը Ազնիւ վէ Յակոբ պիլ իթթիֆագ իսթինթագը մէգքիւր էնասընտէ խանէլէրինի հալէյլէ պրաղարագ, վէ եօլ թէզքէրէսի ալմայարագ, զայպուպէթ իթմիշ, վէ մէզքիւր Գէորգ իսկ էֆգարը ֆըգարատէն օլտուղու հալտէ, կիթմէզտէն էվվէլ դըզը մէղպուրէնին գուլաղընտա՝ պիր էլմաս քիւրէ կէօրիւլմիշ իտի, գօմշուլէրինին իճրայը իսթինթագլէրինտէ անլաշըլմըշ օլմաղլէ, զայսթը մէգքիւրէ մէյատանէ չըգմատըգճա, գօմշուլէրի թահթը իսթինթագտէն գուրթուլամայաճագլարընը թէվհիմ իտէրէք, պունլարըն նէ թարաֆա ֆիրար իյլէտիքլէրի գօմշուլարը ճանիպինտէն թէհարրի օլունմասը • վէ մէճլիսի թահգիգ թարաֆընտան թէտգիգաթը միւգթազիյէյ հիմմէթ գըլընմասը սէմէրէսիյլէ, պունլարընն Լօնտրայա կիթտիքլէրի, վէ օրատա մրասեէտի վատիսինտէ նէյիպ իշմէքտէ օլտուգլարը իսթիսպար գըլընմըշ • վէ պիլէնլէրտէն սին ու էշքեաշ ու թարիխի ֆիրարլէրի վէ մէզքիւր չանթա իշինտէ պուլունան էշեանընրէսմ վէ ճինս վէ գըյմէթլէրի եաղըլարագ, քէյֆիյէթ զապթիյէ միւշերի տէվլէթլու փաշա հազրէթլէրի թարաֆլէրինտէն Պապը Ալիէ արզ վէ իշար վէ մէգամը նէզարէթը ճէլիլէյի Խարիճիյէտէն տախի Լօնտրա սէֆարէթը սէնիյէսինէ պէյան ու զէպար պույրուլմուշ օլմասիլէ, սէֆարէթը միւշարէլէյհա թարաֆընտան Լօնտրա բոլիս նէզարէթինէ քէյֆիյէթ պիլիսպար, մէրգումուն լէտէլ թէհարրի պուլտուրուլմուշ, վէ մահքէմէյէ միւրաճաաթ օլունմագսըզըն, մէզքիւր չանթայը պուլտուղլարընը իգրար իտիւպ, ֆագաթ նուգուտու մէվճուտէյի սարֆ էյլէտիքլէրինի պէյան վէ թէզքեար իթմիշ օլտուղլարը, վէ միւճէվհէրաթտէն տէօրթ հիւզ լիրալըգ գատար պուլունաճաղը մէմուլ օլուպ, քէյֆիյէթ օրաճա պագրլարագ, նէթիճէսինին արզ ու իշար գըլընաճաղը սէֆարէթը միւշարէլէյհա թարաֆընտան Պապը Ալիյէ պէյան ու զէպար օլունմուշ, վէ սայէյի գուտրէթվայէի ճէնապը փատիշահիտէ, պէօյլէ տիյարը էճնէպիյէ ֆիրար իտէն էշեասը մուզիրէնին պիլէ, քէմալը սուհուլէթլէ էլէ կիչիրիլմէսի, շայանը թէշէքքիւր մէվատտէն պուլունմուշ տուր։

Իշպու Զարշամպա կիւնիւ Պէօյիւք տէրէ փիշկեահընտա փէք մունթազամ սուրէթտէ գայրգ եարըշը իճրա օլունմուշ տուր։

Պէօյիւք տէրէ փիտասընտա վագի խանէլէր՝ պայրագլար վէ տէֆնէլէր իլէ տօնանթըլըպ, էհալի տախի խընճախընճճ տօլմուշ տուր։

Ղաթը հազրէթը շահանէ տախի Ֆէյշը Ա՛ֆհաթ նամ վափօրու հիւմայունլէրինէ բաքիպէն շէրէֆպախշը թէշրիֆ պույուրմուշ օլուպ, հուզուրու շահանէլէրինտէ պու եարըշըն իճրա օլունմասընա միւսաատ պույուրմուշ տուր։

Օթուզ գատար վափօրլար, վէ պիր չօգ գայրգ վէ սանտալար օրայա թէճէմմիւ իթտիքլէրի հալտէ, էօյլէտէն պիր սաաթ էվվէլ եարըշա պաշլանըպ, ախշամ սաաթ տօգուզ պուչուգտա խիթամ պուլմուշ տուր։

Իշպու եարըշտա միւքեաֆաթա նայիլ օլանլէրին էսամիսի պէր վէճհը աթի տէրճ օլունմուշ տուր։

5000 ղշ. Եաշ թապիր օլունան պէօյիւք սանտալարտան պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Ինկիլթէրալը Մօրթօն։

1500 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Ինկիլթէրալը Մանգանտրիկ։

1100 ղշ. Տէօրթ քիւրէքլի սանտալարտան պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Պէշիկթաշը Ֆամտի էֆէնտի։

400 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Միւրկիւնլի Ալի էֆէնտի։

1200 ղշ. Պիր չիֆտէ գայրգլարտան, պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Թօփխանէլի Օսման աղա։

500 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Եէհուտի սինեօր Ալէսիմ Պապաչի։

1500 ղշ. Օն վէ օն իքի քիւրէքլի ֆիլիգալէրտէն պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան լիման գափուտանը Ալի պէյ։

600 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Ֆէրհէ յէ նամ գալիօնու հիւմայունուն ֆիլիգասը։

1200 ղշ. Ալթը քիւրէքլի սանտալարտան պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան, Գուրու չէշմէլի Մէհմէմմէտ աղա։

500 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Հօճա փաշալը Նէճիպ աղա։

1000 ղշ. Իքի չիֆտէ գայրգլարտան պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Գարա հիսարը Մուսթաֆա աղա։

400 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Ղէնկէլ քէօյլու Հիսէյին աղա։

100 ղշ. Իւչ չիֆթէ գայրգլարտան եալընըզ պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Մ. Ի. Պալթաճիէնին նէօպէթ գայրը։

1000 ղշ. Էդէլքէնլի սանտալարտան պիրինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Իուսֆա գափտան տը Իօրթու Մ. Եօգօվիչ։

400 ղշ. Իքինճի միւքեաֆաթէ նայիլ օլան Իանայօթ Տիմիթրի։

— Գոռրէ գ'Օրնանտէ շու վէճհ իլէ եաղըը տը։

Վանտան կէլէն Էրմէնիլէր իշպու ճումա իրթէսի կիւնիւ, քէնտի մէմլէքէթլէրի էհալիսի թարաֆընտան, միլլէթէ խիթապէն պիր վէրագա նէշը օլունուր, շէհրի մէզքիւր Եպիսկոպոսու, վէ բուէսայը միլլէթտէն պիր գաչ քիմսէնէ ալէյհինտէ իթտիքլէրի իշթիքեայը թէքէրրիւր իթմիշլէր տիր։

Մէրգումանընը պու իշթիքեասը իւզէրինէ հէր նէ գատար պիր էմրնամէ, վէ Սատրազամ՝ հազրէթլէրի թարաֆընտան իքի գրթա մէքթիւպիսամ կէօնտէրիլմիշ իսկ տէ, պու վէրագայը նէշը իտէնլէրին գավ լինճէ, անլէր իշպու կէօնտէրիլէն թահրիրաթը իճրասընը թէխիր իթմէնին եօլունու պուլմուշլար տը • անլէր զանն իտէրլէր քի, միլլէթին տրգդաթընը պու մատտէ իւզէրինէ ճէլպ իթտիքլէրինտէ, շիմտիյէ գատար թէհամմիւլ իթտիքլէրի հագդսըզ լըգլար տախի արթըգ իճրա օլունմազ։ Պու հագդսըզլըգ, ինչա օլունան պիր մէքթէպի վէսիլէ իտէրէք, փարա թօփլատըգլարը վագթ իճրա օլունմուշ տուր։

—Լէնանը Հէրալ՝ զազէթասընտա տախի շու վէճհ իլէ եաղըը տը։

"Ազանը Էրմէնիլէրին պազըլարը թարաֆընտան շէհր ու էյալէթը մէզքիւրէտէ իգամէթ իտէն միւպէյէսանը միլլէթտէն պազըլարընընն իճրա իտէկէլտիքլէրի զուրմ ու թէատտիյաթը միւնտէրիճ օլան պիր վէրագա նէշը օլունտու։ Ազրագայը մէզքիւրէտէ իշ պու խապասաթէ իճթիսար իտէն քէսանընն խամ շունլար զիքը օլունմուշտուր. Հ. Խաչան, Գէորգ գալֆան, Մարտիրոս Աղաքելեան, Պօղոս վարդապետ վէ Իգնատիոս եպիսկոպոս։ Պունլարընն հագդընտա օլան իշթիքեալէրին պաշլըճալարընտան պիրի, պիր մէքթէպ ինշասընը էսաս իտէրէք ճէսիմ ագչէ ախաղ իթմէլէրի տիր, քի պիր քիւչիւք փայը մէքթէպէ սարֆ օլունտուգտան սօնկրա, պագի գալանը, իշ պու վարագայը նէշը իտէնլէրին գավ լինճէ, քէնտի մէմլէքէթլէրինէ մախսուս օլան խանէլէրին ինշասընա սարֆ իթմիշլէր տիր։ Պունլարընն իւզէրինտէ պիր գաչ զէվաթընն պիլա սէպէպ նէֆի իթտիրմէք կիպի հագդսըզլըգլար տախի կէօսթէրիլմիշ տիր։

"Պունտան ագտէմ Պապը ալիյէ իշթիքեա իթտիքլէրինտէ, իշպու հագսըզլըգլարընն էօնիւնիւ ալմագ իչիւն պիր էմրնամէ իլէ իքի գրթա մէքթիւպի սամի կէօնտէրիլմիշ իսկ տէ, մէրգումլէր պունլարընն իճրասընը մէն իթմիշլէր տիր։ Պունէշը օլունան վէրագա, շիւպհէսիզ չօգլարընն նաղարը տրգդաթընը ճէլպ իտիւպ, պիր խայրըլը նէթիճէ հասըլ օլաճագ տըր։

Հէր Լամանէրի ճանէպինտէն վէրիլէն ֆիյոն ֆոսոսոլսը։

Լամդամի էանաֆընը ֆիյոնը։

		ֆարա
Խաս ֆրանճէլա	պիր	օգգասը	90
Պայաղը էքմէք	,,		60

Պէօրքամի վէ պէմճուկ էանաֆընը ֆիյոնը։

Խաս ֆրանճէլա	պիր	օգգասը	80
Պայաղը էքմէք	,,		50
Ազամլէրին իշլէտիկի եուվգա	,,		60
Պայաղը եուվգա	,,		60
Ալա թաշը	չավուշ իւզիւմիւ	,,	60
Ալա սիեահ	իւզիւմ	,,	50
Իրի թանէլի Սարի եար վէ Պէյգօզ աշլամա գըզըլճըգ		,,	50
Տիշարտան կէլէն ուֆագ գըզըլճըգ			40
Խավէզ		,,	40
Օրթա թանէլի Պրուսա շէֆթալիսի			70
Ուֆագ թանէլի Պրուսա շէֆթալիսի			40
Նէշիլ պիպէր		,,	40
Ֆրէնկ պիպէրի		,,	60

		ոսկի	ֆարա
Իրի քէմէր վէ Կէօքսիւ վէ պաղչէլէր պաթլըճանը	պաշ	,,	7
	օրթա	,,	4
	ուֆագ	,,	2
Թէքֆուր տաղի վէ սայիր թաշըալարտան կէլէն պիրինճի պօյ գարպուզ			45
	իքինճի պօյ գարպուզ		35
	իւչիւնճի պօյ գարպուզ		25
	տէօրտիւնճիւ պօյ գարպուզ		20
	պէշինճի պօյ գարպուզ		10
	ալթընճը պօյ գարպուզ		5
Նաֆիս թապիր օլունուր Մախալըճ թարաֆընտան կէլէն ազման գարպուզ			60
Մահալը մէղպուրուն օրթա գարպուզ			50

Թահվիլընը դմրնալ վէ Լահամը ճէրիպինէն ֆիյոնը։

63	30	Թահվիլընը միմթազէ
53	20	Մուգատտէմ՝ չըգարըլան Լահամ
53	05	Մուախխարէն չըգարըլան Լահամ

ԻՅԼԱՆԱԹ

Իշպու զազէթա հաֆթատա իքի տէֆա ուֆագ գրթա իլէ, վէ պիր տէֆա պէօյիւք գրթա իլէ նէշը օլունուր։

Պիր եըլըղը	100	ղուրուշ
Ալթը այըղը	60	,,
Իւչ այըղը	30	,,
Ուֆագ նուսխէսի	1	,,
Պէօյիւք նուսխէսի	2	,,

Թաշրալար իչիւն, 50 սաաթըգ մէսաֆէտէ պուլունան էյալէթլէր իչիւն սէնէվի 15 ղուրուշ վէ 100 սաաթ մէսաֆէտէ պուլունանլար իչիւն 30 ղուրուշ փօսթա փարասը ալընըր։

Իյլանաթընն պէհէր սաթրընտան պիր տէֆա իչիւն 60 փարա, իքի տէֆա իչիւն 40 փարա ալընաճագ տըր։

Իքի տէֆատան զիյատէ գօնուլաճագ վէ պէօյիւք իյլանաթ իչիւն այրը փազարլըգ օլունուր։

ՄԷՄՈՒՐԻՑՆ

ԻՍԹԱՆՊՕԼՍԱ Պէօյիւք Եէնի խանընն իւսթ գաթընտա. Ն° 2. Վարագայը հավատիս օտասը։

ԻԶՄԻՏ. Մ. Յակոբ աղա Նազարէթեան.

ԷՏԻՐՆԷ. Թորոս Աղա Յօհաննէսեան։

ԹՐԱՊԶՈՒՆ. Խաչատուր Աղա Էլմասեան։

ԹԷՔՓՈՒՐ ՏԱՂ. Յարութիւն Աղա Ճամճեան։

ՀԱԼԷՊ. Յովհաննէս Աղայ Քիւրքճեանօֆ։

Սայրը էյալէթլէր իչիւն տէ իլէրուտէ մէմուրլէր թախսիս գրլընաճագ տըր։

ՍԱՀԻՊԻ ՄԱԹՊՈՒՆ ՎԻ ՂԱԶԻԹԱ
Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ